

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/233
Toplantı Tarihi/Sayısı : 7.12.2022/22
Karar Numarası : 2022/891
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın psikolojik rahatsızlığı bulunan ve tehlikeli olduğunu iddia ettiği bir mahpusla kasıtlı olarak aynı odada bulundurulması nedeniyle can güvenliğinin bulunmadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, ulusal önleme mekanizması birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda özetle:

a. Nakledildiği Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda psikolojik rahatsızlığı bulunan ve tehlikeli olduğunu iddia ettiği bir mahpusla aynı odada bulunduğunu, bu sebeple can güvenliğinin tehlikede olduğunu, bunun Kurum İdaresince bilerek yapıldığını iddia etmiştir.

3. Başvuranın iddialarına ilişkin olarak Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün 14.03.2022 tarihli ve ... sayılı yazısında;

a. Başvuranın Kuruma geldikten sonra 14 gün karantinada kaldığı, bu sürecin devamında karantinadan çıktıktan sonra 17.01.2022 tarihinde tekli oda talebine istinaden tekli odaya yerleştirildiği,

b. Covid-19 tedbirleri kapsamında kurum dışı hastane, mahkeme vb. sevk dönüşünde mahpusların can güvenliği ve bulaş riskini en aza indirmek için sevk dönüşü 5 günlük karantina uygulaması yapılmakta olduğu, 5. günün sonunda PCR testi yapılarak test sonucuna göre oda/koşuş yerleştirmelerinin yapıldığı, bu nedenle zaman zaman bazı odaların karantina odası olarak kullanıldığı,

c. Başvuranın kasıtlı olarak ruh sağlığı bozuk olan bir mahpus ile aynı odaya konulmadığı, Kurumun Yüksek Güvenlikli bir ceza infaz kurumu olması nedeniyle Kurumda bulunan mahpuslarının bir kısmının tehlikeli statüsünde bulunduğu, odalara yerleştirmelerin mahpusların can güvenliği ve suç grupları göz önüne alınarak yapılmakta olduğu,

d. Başvuranın ceza infaz kurumlarında bulunmaya başladığı günden itibaren yalnızca kurum ve kuruluşlara 5734 adet dilekçe göndermiş olduğu, Kurum personeli hakkında da yapmış olduğu çok sayıda şikâyetinin bulunduğu, bu yolla personel üzerinde baskı kurmaya ve imtiyaz elde etmeye çalıştığı ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan

düzenleme şu şekildedir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)”

5. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

6. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesi şu şekilde düzenlenmiştir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(2) İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.

(3) Dava açma süresi içinde Kuruma yapılan başvurular işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurur.

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(5) 4857 sayılı Kanunun 5 inci maddesi kapsamına giren ayrımcılık iddialarına ilişkin başvurular, 4857 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında belirlenen şikâyet usulleri izlendikten sonra herhangi bir yaptırım kararı alınmadığı hâllerde yapılabilir.

(6) İnsan hakları ve ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen yapılan incelemeler için ihlal mağdurunun şahsen belirlenebilir olduğu durumlarda kendisinin veya kanuni temsilcisinin açık rızasının alınması şarttır. Ancak, çocuğun yüksek yararının gerektirdiği hâllerde kanuni temsilcisinin rızası aranmaz.

(7) Kuruma yapılacak başvurularda, vesayet ya da koruma altında olanlar ve çocuklar ile talepleri üzerine mağdur ya da mağdurların kimlik bilgileri gizli tutulur.

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. (...)”

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesi şu şekilde düzenlenmiştir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

a) Kurumun görev alanına girip girmediği,

b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,

c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı,

ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara

ilişkin olup olmadığı,

d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği,

e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir.

(2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvuru yönünden ayrı ele alınır."

8. Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilişkin gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilişkin gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın psikolojik rahatsızlığı bulunan ve tehlikeli olduğunu iddia ettiği bir mahpusla kasıtlı olarak aynı odada bulundurulması nedeniyle can güvenliğinin bulunmadığı yönündeki iddia ve talepleri ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir. (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesinin (CPT) Standartları, 2002)

11. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Sözleşme'nin 3'üncü maddesi herhangi bir sınırlama öngörmemekte ve işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasağının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemiştir. Aynı şekilde Sözleşme'nin 15'inci maddesi benzer bir düzenleme ile kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir istisna öngörmemiştir. (Selmouni/Fransa [BD], B.No: 25803/94, 28.07.1999, para.95; Assenov ve diğerleri/Bulgaristan, B.no: 24760/94, 28.10.1998, para.93)

12. Başvuran, hastane sevki sonrası Kuruma dönüşünde yerleştirildiği adli karantina koğuşunda hasmı olduğunu belirttiği bir mahpusun bulunduğunu iddia etmiştir. Kurum İdaresinin konuya ilişkin cevabi yazısında 20 dakika içinde başvuranın bahse konu odadan alınarak tekli odaya yerleştirildiği belirtilmiştir. Başvuran ile gerçekleştirilen SEGBİS görüşmesinde; başvuran tekli odada bulunduğu süre boyunca herhangi bir zarara

uğramadığını ve İdare tarafından gerekli önlemlerin alındığını ifade etmiştir.

13.Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in beşinci bölümünde başvurulara ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Bu bölümde yer alan 30'uncu maddede her gerçek veya tüzel kişinin ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiası ile Kuruma başvurma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Aynı bölümde 43'üncü maddede; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvuruları hakkında da bu bölümdeki usul ve esasların uygulanacağı düzenleme altına alınmıştır. Bu çerçevede ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurular için de başvuranın zarar görmesi şartı aranmaktadır. Başvuranın 20 dakikalık süre zarfında herhangi bir saldırıya uğramadığı, bir zarar görmediğinin Kurum İdaresince tespit edildiği ve kendisinin de bu şekilde bir iddiası bulunmadığından, Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca söz konusu iddiaların "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 07.12.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi